Szekesfehervár, 1911. XVIII. évfolyam, 85. szám. Kedd, julius 18.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 16 kor., 1/2 évre 8 kor., 1/4 évre 4 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Vissza a néphez.

Nem, tisztelt munkapárt, a politikai élet állandó nyugalmának és áldásos termékenységének nem az a föltétele, hogy a véderő-reform kiemeltessék a törvényhozási munkaanyagból, kielégittetvén a birodalmi érdek és a türelmetlen uralkodói akarat, s másrészt nem ingereltetvén a birodalmi érdek és a türelmetlen uralkodói akarat, s másrészt nem ingereltetvén a nemzeti érzékenység, a természetes vágyak, a jogos követelések. Taktikailag ügyesen beállitott indokolás ez, de nélkülözi a belső igazságot.

Nem, tisztelt ellenzék, az évtizedes válságból közmegelégedésre kivezető kibontakozás, az annyi erőt pazarolt küzdelmek eredményes egyenlege nem lehet csak az, hogy a változatos mennyiségekben felállitott katonai követelések kivivása a nemzeti élet fejlődésének egy jelentős harci utvonalán nyugvó pontot hoz.

Igaz, hogy 1903-ban a Széll-Fejérváry-féle katonai javaslatok idézték elő első nagy csatáját annak a parlamenti háborunak, mely egy-egy fegyverszünet megszakitásával mostanig huzódott és folyamatban van, igaz, hogy ez idő alatt minden politikai konstellációnak lényeges alapeleme volt a véderőügy kikapcsolása, vagy bevonása, igaz, hogy a legőszintébb királyi bizalmat élvező jelen kormánynak és pártjának létkérdése a véderőreform keresztülvitele, de mégis felületesen vélekedik az, ki a politikai reneszánsz születését eme kérdések erőszakos vagy szerencsés kiküszöbölésétől feltételezi. Mert kerüljenek bár tető alá akár a mai javaslatok, akár pedig az Andrássy vagy Apponyi katonai programmja valósul is meg, közállapotainkra egymástól alig eltérő volna az általános eredmény.

Hogy megtereritsük a megujhodás korát, tisztán kell látnunk a válság okait s a valódi betegséget gyógyitani megfelelő módszerrel.

Már pedig a hadsereg kérdése nem az egyedüli, de még csak nem is legelsőbbrangu oka helyzetünk sivárgásának. Eliminálása tehát nem hozza meg a teljes egészséget.

A bajok kutforrása abban az eltávolodásban van, mely az aktiv politikát és parlamenti életet évtizedeken át ugyszólván rendszeresen vitte el a néplélektől, a valódi szükségletektől, a mindennapi élet természetes viszonyaitól. Ahelyett, hogy a gazdasági és kulturális haladáshoz simulva, melyet az egyetemes világfejlődés megakadályozhatatlan folyamata létesitett, államférfiaink és pártjaink lépésről-lépésre összhangot és egységet kerestek volna a nemzet embermillióival, kölcsönösen nevelvén és alakitván egymást, irtóztak attól, hogy a politikai elhelyezkedés erkölcsi és igazságos alapjaira épitsenek.

Jobb és baloldalon egyaránt mindent abszorbeált a pártérdek. Tisza Kálmán szabadelvü pártjának vezérlőeszméje a hatalom biztositása volt, melyet elegendőnek véltek mesterséges eszközökkel fentartani s a szerencsés vezér letünése, majd halála után az ő politikai örökségének ezt a tételét ápolták legféltékenyebben utódai. A közjogi ellenzék pedig tetszetős, de felszines politikát csinált. Makacs kedvvel ragaszkodott a nehézkes programmhoz, melynek exkluziv területét a nemzeti ábrándok szines virágaival ékesitette. Feledve dicső vezérének egyik legjelesebb mondását, hogy a politika az exigentiák tudománya, általánositotta Kossuth Lajos politikai rendszerének egy részletét s ködbe veszett idealizmussal járhatatlan utakon vezette lelkes közvéleményét. Busás eredményt talált a sikföldi mandátumok többségének elnyerésében, melyek közül kiváltságosabbak jellemzően azok voltak, melyeknek területét nem fertőzte meg a civilizációt sugárzó vasut.

A katasztrófának mindkét részen be kellett következni.

Még Bánffy Dezső erős keze össze tudta tartani az omló szabadelvü pártot,

Temesvárott.

— *A „Fejérmegyei Napló" eredeti tárcája.* —

A tizenöt év találkozóiról mindenki megállapithatja, hogy most éljük a Sturm und Drang periodusát. Most kupálódunk. Egyik előbbre van, a másik törtet célja felé, a legtöbb a derekán piros övvel irigyelteti magát, de valamennyi tarlódó homlokkal várja azt a pillanatot, amikor a homlokát a nyakacsigolyája körül keresgéli s eléri azt a boldog pillanatot, amikor a hajkefét és a sürüfésüt a törülköző kendő váltja fel. Bizony ezen botrányosan csodálkoztunk. Annyi kopott koponya, annyi ősz fürt aránylag ifju fejeken ritkán található. Legjobban Molcsányi barátunk van letarolva, a kinek a dús, göndör s választékosan ápolt fürtjeit 15 év előtt mindenki irigyelte, de a kinek azóta a hét csemetéje ugy látszik, naponta egy-egy hajszál kihuzásával tölti be a gyermeki ragaszkodás érzelmeit.

Ezek azonban mellékes körülmények.

A lényeg másnap következett, amikor a püspök kápolnájában hálaadó istentiszteletre gyültünk egybe s megköszöntük, hogy 15 esztendő annyi baja, gondja után ismét együtt örvendezhetünk s ha nem is mindnyájan betölt reményekkel, de bizva haladunk pályánk rögös, tövises ösvényein.

Délben diszebéd, délután fotografálás, aztán diszkikocsizás a város nevezetességei körül — közben pedig ezernyi apró epizód megbeszélése, amelyek a külső embert nem érdekelhetik.

Nem is beszélek róluk. Hanem szives örömmel mondom el tapasztalataimat, a melyeket a szép Temesvár körül szereztem.

Temesvár valamikor erős katonai város, vagy mondjuk inkább, vár volt. A déli Magyarországnak Szerbia, Románia, sőt a török felé is ez volt a kulcsa, amelynek különösen szabadságharcunk vészes napjaiban volt jelentős szerepe. Egy óriási sikság közepén terül el. Az osztráknak valamiképen meg kellett erősiteni a maga tanyáját, azért földsáncokat hánytak, a melyeket kivül-belül hatalmas, vastag téglafalakkal vettek körül. A téglafalakon szűk lőrések kandikáltak kifelé. Szóval olyanforma itt is a helyzet, mint a milyet Komárom bevehetetlen várai körül tapasztalunk.

Az osztrák azonban egyebet is tett. Parancsolt. Megparancsolta, hogy a várfal közelében egy puskalövésnyire senki épitkezni ne merjen. Igy aztán kiépült a régi belváros, ott letelepedtek Temesvár régi nyárspolgárai, megépitették (a la Fehérvár) a maguk girbe-gurba utcáikat, szük sikátoraikat, az ódon külsejü emeletes házaikat, amelyekben garmadába gyüjtötték a pénzt, vagyont, fölvirágoztatták az ipart és kereskedelmet. Biztos jó hely volt ez néhány ezer katona és egy sereg bömbölő ágyu közvetlen szomszédságában.

A nagy város, a Délvidék ezen központja köré azonban a népesség egyéb rétegei is odahuzódtak. A Belvárosban nem épitkezhettek, alkottak tehát a Belváros körül, a lőtávolon kivül uj városokat. Igy keletkezett a szép Józsefváros, az élet küzdelmében hevülő Gyárváros, a Ferencváros, Erzsébetváros. A Belváros és külvárosok közt pedig szép karikában körülbelül egy fél kilométer szélességben egy pompás erdő nőtt lassan fel.

Az idők azonban megváltoztak. A hadviselés más módon érvényesült. Az ellenséget ma már nem várják be a nagyobb városok falainál, illetőleg a modern robbantószereknek nem imponálnak többé a falak, a melyeket ugy robbant szerteszét, mint a gyerek a maga papirjátékait. Az ellenség ma a határokon ötközik s ha ott tönkre tudott bennünket tenni, a városok már jándékkép hullanak az ölébe.

A hadügy vezetői is lemondtak a várakról s még inkább a haszontalanná vált várfalakról

Sövegjártó János

Hazai és Rumburgi vászon áruháza. Szfehérvár, Barátok épülete, AZELŐTT: Özv. HANEL ANTALNÉ.
Agy és asztalnemüek, Franczia batiszt, Angol Zephyr, Szines és fehér ruha vásznak a legolcsóbb szabott árakon. Ugyanitt tanuló fiu felvétetik.

Mai lapunk 4 oldal.

00000409

de az ő bukása után feltartózhatatlan volt a pusztulás. A függetlenségi párt pedig kormányra jutván, egész politikai rendszerének csődjét volt kénytelen bemutatni.

A katonai kérdések, a házszabályrevizió, a vámterületi és pénzügyi önállóság ügye, a választóreform és sorban, a nagy összeütközéseket provokált esetek, alkalmasak voltak a szüntelen ingadozó helyzetek felboritására. De épen e sulyos alkotások egymást követő és egymást háttérbe szoritó előtérbenyomulása, a reformkisérletek eme valóságos kaleidoszkópja mutatta, hogy a politikai élet hosszabb nyugalomba terelése nem a jelzett kérdések egyikének vagy másikának megoldásától függ csupán. Mindegyik hatalmasan rázta meg az országot, de gyökerei nem értek oly mélyen az egyetemes nemzeti élet talajába, hogy a korszakos fordulat határfáját teremtsék elő.

Másfélévtizedes válság után, kisebb nagyobb eltolódásokkal, még mindig a bizonytalanság, a jelszavak, a hazugságok és a korrupció idejét éljük. Ki tudja, meddig, hiszen parlament és nemzet között egy őszinte, becsületes összekötő szál nincsen. Nagyrészt bünös talajból sarjadzott heterogén többség s nagyrészt ellenszenves, gyanus, megbizhatatlan ellenzék. A nemzet pedig elvtelen, hitetlen, közönyös. Mintha örökre kiveszett volna fiaiból az a hagyományos történelmi vonás, mely a közügyek önzetlen és nemes szeretetével, önteláldozó szolgálati készséggel jellemezte a magyar polgárt.

És igy fog huzódni e végzetes sivárság mindaddig, mig szomoru tapasztalatok igazságos tanulságait le nem vonjuk, s közéletünknek minden vonalára összefogó erővel nem hozunk uj világot. A lehetőségek és a halaszthatatlan szükségességek alapjaira állva, egyetlen vezéreszme irányitsa a parlamentet és pártokat.

Vissza a néphez! Évtizedekre szóló gazdasági, szociális és kulturális munkaanyag áll előttünk, melynek feldolgozása nélkül hiába keressük bármi más módon a békét. Pártokat, a szó tiszta politikai értelmében, csak hamisitatlan népbizalom tarthat fenn, mely az elismerés, a szeretet és hála forróságából fakad. Erőszak, megtévesztés vagy hizelgés, mulékony és kárhozatos alapok. Érvényesülése tehát csak annak a pártnak, vagy azoknak a pártoknak lesz, melyek okulva a multból, tiszta szemmel látva a jelent, s becsülettel dolgozva egy szép jövőért összeforrnak teljesen a nemzet valódi akaratával, meg is alkotván mindazt, amit a nép millióinak lelkesedése mellett hirdetnek.

Hoffmann Ottó dr.

UJDONSÁGOK.

— **A ciszterciták.** Vajda Ödön halála gyászba boritotta a cisztercita Rendet. Hivatása magaslatán álló ember volt, aki alatt — mindenki tudja — a Rend a legelőkelőbb polcra emelkedett. De ki lesz az utódja? Ki tölti be egy több mint 100 nagy munkára hivatott ember lelki vezetését? Leirjuk azoknak neveit, akiket leginkább emlegetnek: *Piszter Imre dr.* (a Rend hittani intézetének igazgatója Bpesten), *Werner Adolf dr.* (főgimn. igazg. Baján), *Buzásy Ábel* (főgimn .igazg. Pécsett), *Mihályfy Ákos dr.* (egyetemi tanár Bpesten), *Szentes Anzelm dr.* (rendi perjel Zircen), *Békefy Remig dr.* (egyet. tanár Bpesten). A rendtagok általános véleménye az, hogy a tanitórend apátja tanári állásból való legyen. Az apátválasztás szeptember 19-én lesz.

— **Változások a móri kapucinusoknál.** A kapucinus-rend napokban megtartott kiskáptalanja a következő változásokat ejtette meg a móri zárdában. P. Schweighardt Veremund eddigi házfőnök és esperesi tanfelügyelő Pozsonyba megy, Mórra jön P. Tomik Bernardin, ki eddig Tatatóvároson volt a kapucinus-rend bölcseleti rektora. P. Garay Sándor Eszékről helyeztetett Mórra, P. Krasznyánszky Vitus helyébe, ki Eszékre távozik.

Különösen P. Schweighardt Veremund távozását sajnáljuk, a ki hosszu éveken keresztül szervezője, mozgatója, lelke volt Mór község keresztény tömörülésének és haladásának. Szinte égett az Ur szeretetében s mint pap és lelkipásztor a buzgóságnak élő mintaképe volt. Hogy megyéspüspökünk is mennyire becsülte Schweighardt páter buzgóságát, kitünik abból, hogy az esperes kerület tanfelügyelői állására őt nevezte ki. Őszinte szeretetünk és nagyrabecsülésünk kisérje őt távozásában s az a reményünk, hogy nem váltunk egészen a mi jó barátunktól s visszavárhatjuk még körünkbe.

— **Szabadságon.** Krécsy Miklós kir. főmérnök, a kinek Zomborba való áthelyezéséről irtunk, továbbra is városunkban marad. A miniszterium megváltoztatta első intézkedését és Krécsy Miklósnak egyelőre négy heti szabadságot adott. Mi hisszük, hogy a vizsgálat ezen idő alatt lebonyolódik s Krécsy Miklós továbbra is városunk lakója lesz, a mit annál inkább óhajtandónak tartunk, mert annyi fontos városi közérdek látta benne önzetlen támogatóját és mozgató munkását, hogy távozása épen a közérdek szempontjából káros volna.

— **A Lujza szanatorium.** Tegnap d. e. rendkivüli közgyülés volt a vármegyeházán Cziráky Antal gróf elnöklete alatt a tüdőbajosok érdekében. Hála a Gondviselésnek és a jó embereknek, immár a Lujza-szanatorium fölépitéséről beszélhetünk. Az alapszabálytervezetet *Lauschmann Gyula* dr. főorvos terjesztette elő. Széchenyi Viktor gróf, ezen nemes célu intézmény tettel példátadó munkása hosszabb beszéddel vázolta a Lujza-szanatorium ügyét. 210 ezer korona vagyon áll immár az egyesület rendelkezésére, a

Igy jutott hozzá Temesvár a maga környékéhez, a régi és uj városrészek között levő gyönyörü ligetekhez, erdőhöz és szabad területekhez — egy valóságos kincsesbányához. A katonai kincstár megelégedett vele, hogy egy-két uj modern kaszárnyát emeljenek a számára, a várfalakat pedig környékükkel együtt átengedte a városnak.

Most aztán képzeljünk ennek a helyzetnek a magaslatára egy talpraesett derék, széles látkörü, ambiciózus, a városáért élő haló polgármestert, mint Telbisz Károly, a ki Temesvárból egy nagyszerü várost nemcsak akar, de tud is csinálni. Fölhasználja az eddig kihasználatlan területeket, elad telket, bont, épit s tüneményes erővel halad előre.

Temesvár ma olyan, mint egy menyasszony háza, a kinek most varrják a staférungját. A ház tele van szabókkal, a kik nagy darab szöveteket teregetnek maguk elé, mérnek, szabnak, nyirnak, varrnak, diszitenek. Rendetlenség, rendezkedés, turkálás, kiabálás mindenfelé. A menyasszony pedig vár. Öt év mulva lesz Temesvár esküvője. Akkor a nagy országos kiállitáson mutatja be magát az országnak, vagyis inkább a világnak, mint Délmagyarország urnője, a ki versenyezni fog Szegeddel, központja, éltető szerve, büszkesége lesz az egész délvidéknek.

Elképzelhető, hogy ilyen körülmények közt az uj temesvári püspökre is nagy feladat vár s kevés városban tekintettek akkora reménységgel uj püspök felé, mint Temesvárott Glattfelder Gyulára. Egy ember, a ki a mikor az életbe kilépett épiteni kezdett, a ki megalkotta a Szent Imre-konviktus két palotáját, a kinek dolgozó két keze és okos feje fáradott legtöbbet a gyönyörü Örökimádás templomának létesitésén. Hogy csalatkozni nem fognak benne az már egészen bizonyos. Öt év mulva, a mikor a 20 éves találkozót ünnepeljük, a melyre Glattfelder püspök ur már meg is hivott bennüket, uj palotájába költözik a püspök. Most ugyanis belülről igen szép, igen elegánsan berendezett tágas palotában lakik Temesvár püspöke, de a ki kivülről néz rá, látja, hogy a püspöki palota épen nem különbözik a többi tucatházaktól. A mit egyébiránt az eredete is eléggé bizonyit. Mert valamikor sóház volt s mikor Temesvár a püspök székvárosá lett, a sóház előlépett, átalakult és püspöki papalotává változott át. Az utcája szük. Mellette csilingel éjjel-nappal ékes válozatossággal a villamosvasut, szemben vele egy vendéglő, jobbról szintén egy vendéglő, a melyekben ősi szokás szerint reggelig muzsikál a délvidéki füstösök bandája vagy németek rezes trombitája. De hogy eléggé diszkrétek legyenek, hát a melódiákból csak az öregbőgő brummogását vagy a legnagyobb trombita ékes rotyogását juttatják a püspök füléig. Igy álmodik ő szépeket, igy ölelkezik az idealizmus a prózával, egy öt vármegyére terjedő egyházmegye, egy millió lélek kormányzása a hétköznapi és ünnepi mulatók dorbézolásával.

De ha az uj püspöki palota meglesz, ha a szemináriummal összeépitve, (mert azt is kisajátitják) egy modern, gyönyörü középülettel gazdagitja majd Temesvárt, akkor a csanádi egyházmegye a külsőségekben is büszkélkedve tekinthet az ő lelki vezetője felé.

Temesvár fejlődésének egyik emeltyüje Szilárd Emil főmérnök. Egy agilis, pompás svádáju, izgó, mozgó, tervező, bontó, épitő ember. Érdekes munkája pl. a Bega vizének igába fogása. Egy pompás esést csináltat vele, vagy 2 milliónyi költséggel villámtelepet készittetett s ellátja egész Temesvárt olcsó, majdnem ingyenes villámerővel. A városnak van tejszövetkezete, villamvasutja s még egy sereg központi intézménye, a melyek segitségével eléri, hogy a város pótadója eddig 30 százalék volt s csak most a vizvezetéki és városrendezési nagy munkálatokkal kapcsolatban emelkedett 50 százalékra (mi szegények mióta nyögünk a 80 alatt és melléje nyögjük azt is, hogy alig van érte valamink). Megnéztük a piaristák gyönyörü uj gimnáziumát, amely — mondják — modern Magyarország legszebb, legideálisabban megépitett ilynemü intézete.

Pompás a temesvár-gyárvárosi templom, a melyet több mint egy millió korona költséggel a város épittetett s most még 2—3 uj templom épitése van tervbe véve — s mind lehetőleg még az 1906 diki kiállitás előtt.

Megcsodáltuk a Miasszonyunkról nevezett apácák anyakolostorát. Négy utcára nyiló óriási intézet, gyönyörü templommal, 150 apáca s 150 apácanövendék lakja az épületet s a város különböző részein levő iskoláikban körülbelül 4000 leánykát nevelnek Istennek és a hazának. Pompás megoldás. A város nem fizeti a pótadója 25 százalékát az iskoláira mint, mi hanem szivesen támogatja a gyengédlelkü testvéreket, a kik leánykáiknak második szülőivé lesznek. Ez egyszersmind ékesen szóló bizonyitéka annak is, hogy nem lehet laza a hitélet ott, a hol ilyen lelkek fáradnak a nevelés szent munkájában. Egyébiránt a nőnevelés ezen áldását az egész Délvidék érzi, mert a Miasszonyunk apácái szerteszét el vannak terjedve a megyékben.

Sok szép és érdekes dolgot láttunk még Temesváron, de hát ki tudná leirni az apróbb-nagyobb érdekességek minden részletét. Elég tudnunk, hogy fölemelte a lelkünket s feledhetlenné tette az amugy is végtelenül kedves temesvári kirándulást.

Bilkei Ferenc.

00000410

melyből 16 ezer kor. a gondozó intézeté. Az uj kórház részére forgó tőke gyanánt 20 ezer korona letétként kezelendő, a felszerelésre 20 ezer koronát kell számitani, amelyhez egyéb mellékköltségeket számitva, *az épitésre forditható összeg 135 ezer kor.* A terveket Jendrassik Alfréd müszaki tanácsos késziti, aki miniszteri hivatalnok lévén, nem kell félni, hogy a miniszterium oknélküli huzáshalasztással elodázza a munka végrehajtását. Remélhetőleg *egy hónap mulva már az épitésre való pályázatokat is kiirhatják.* A szanatorium, a mint megirtuk már a Szent György közkórház mellett, illetőleg azzal kapcsolatban a fenyvesben épül fel. A miniszterium igéretét is birja már az intézet, hogy az eddigi 10 ezer kor. állami segélyt fel fogják emelni. A gondozó intézetet nem csatolják a szanatoriumhoz, hanem régi mivoltában marad meg.

Trautenberg Frigyes báró 300, Deutsch Aladár pedig kedves emlékü neje emlékére 200 koronát ajándékozott az egyesületnek.

— **Lesz-e vásár?** A lapok révén az a hir jutott a közönség közé, hogy a 22-ére és 23-ára tervezett országos állatvásár elmaradt. Ez a hir nem felel meg a valóságnak, mert ebben az ügyben a miniszterium még egyáltalán nem döntött. A földmivelésügyi ministerium melegen támogatja a vásár eszméjét, a kereskedelmi minister pedig valószinüleg nem vet eléje akadályt. A dolgot Saára Gyula, dr. polgármester holnap, szerdán intézi el a ministeriumban. A polgármesternek s a tanácsnak az az állásfoglalása, hogy az idő előrehaladottsága miatt csak a julius 30 és 31-re kitüzendő állatvásárról lehet csupán szó.

— **A felsővárosi kath. kör házára** a következők adakoztak: Pénzes Imre 20 k., Vértes Kálmán, Kéri Ferenc (Nagyperkáta), Nyári György 10—10 k., Kiss Kálmán, Kulcsár József (Budafok), Hofstädter János, Répászky Ferenc (Sóskut) 5—5 k., Nyikos István, Boda József, Szabados János, Gaál János, Molnár Antal, Máhr Ferenc, Tőke Ferenc, Szegfü Ferenc, Nagy János, Richter István 1—1 k. Szives adományok Felsővárosi kath. kör elnöksége, Öreg-utca 18. sz. cimre vagy lapunk szerkesztőségének küldendők.

— **Ülések a városnál.** Folyó hó 21 én d. e. 10 órakor a pó'hitel bizottság ülést tart, hogy elintézze a következő két kérelmet: A szegényalapra 4000 korona kell még, mert az előirányzott összeg kevés; fatenyésztésre pedig 2000 kor. kell, mert az előirányzott összeg itt sem elég.

F. hó 21 én d. e. 11 órakor a vizvezetéki bizottság ülésezik.

— **A ragadós száj és körömfájás** egyre terjed vármegyénk területén. Ma délelőtt Nagyperkáta, Kisperkáta, Nagyláng, Csákvár, Sárkeresztur, Nagylók, Nagyhantos és Sárbogárd községek jelentették fel a ragadós száj és körömfájás fellépését.

— **Levél Velencéből.** Mi, a kik annyit élveztünk vagy legalább olvastunk a bella Venezia csodás bájairól, elcsüggedve olvastuk azt a riadalmat, a mely az Adria királynőjének csodás arculatát a legutóbbi hónapokban oly komorrá és ijesztővé tette. Most egy kedves levelet kaptunk a bájos Veneziából, a mely ékesen szóló cáfolata a gonosz hireknek. Bocsánatot kérünk a kedves irótól, hogy sorait szóról-szóra leadjuk, de annyi közvetlenséget találtunk a meleghangu sorokban, hogy sajnálnánk olvasóinkat megfosztani annak élvezetétől. A levél igy hangzik:

Kedves Szerkesztő Ur!

Mivel már évek óta megszoktam, hogy Szerkesztő Urral és néhány kedves székesfehérvári földinkkel nyaranta a Lidó homokján találkozzam s az idén egyiküknek se látom se hallom hirét sem, mert ugyhiszem a velenczei kolerahirek elriasztották valamennyit az idejöveteltől, azt hiszem szolgálatot teszek Önöknek, Velencze székesfehérvári barátainak, ha a dolgok igazi állásáról pártatlan és hiteles értesitést küldök.

Én már itt vagyok tiz napja, semmi lebeszéléstől nem engedtem magamat visszariasztani s azzal a föltevéssel jöttem ide, hogyha valami koleragyanusat találok, vagy a szükséges elővigyázati intézkedések kellemetlenséget okoznak az embernek — rögtön visszamegyek. Hát én eddig bejártam Velencze legsötétebb részeit, sőt meglátogattam a környék piszkos voltáról hires kisebb városait: Chioggiát, Lottomarinát, Mestrét, Malamaccot s mondhatom: sehol semmi koleragyanus dolgot nem találtam s miután beszéltem a Lido igazgatójával, Signore Cav. Quarti úrral s a Lido főorvosával is, meggyőződtem róla, hogy kolera az idén egyáltalán nem is volt, annál kevésbé van most Velencében s a kolerahirek csak néhány tulbuzgó orvosnak aggodalmaskodó diagnosisából származtak, kik az itt nyáron divatos s az idei gazdag gyümölcstermés következtében a rendesnél gyakoribb dizentéria eseteket koleragyanusaknak jelentették ki, ezzel a nyaranta idejövő idegeneket elriasztották s igy Velencének óriási kárt okoztak. Hiszen én elhiszem azt is, hogyha itt csakugyan kolera volna, hát az üzlet érdekében iparkodnának azt eltitkolni, de azt is hiszem, hogy elég velencei van, ki a bőrét jobban félti az üzletnél s ezek a hatóságot okvetlen a kolera elleni küzdelemre kényszeritenék.

Már pedig itt semmi ilyenféle küzdelemnek nyoma sem látszik, a nép most is vigad mint egyébkor, élvezi a San Marco-tér esti zenéjét s a többi velencei szokásos ünnepségeket, a tüzijátékokat, regattát, szerenátákat stb. s végre magam is odajutottam, hogy vigadok a vigadókkal, de nem busulok a busulókkal, mert olyanokat itt egyáltalában nem látok. Sőt nekem ugy tetszik, hogy Giacomuzzi hires finom borai, melyeknek a székesfehérvári urak — sőt néha hölgyek is szives fogyasztói szoktak lenni, a tokajival vetekedő édes ciprusi bor, az étvágycsináló keserü vermouth, a pompás marsalai bor, mintha az idén még jobbak lennének a szokottnál, de hajh! magyarok bizony az idén nem fogyasztják azokat. Angol, amerikai vendég az idén is van itt elég, ugylátszik ezek okosak s nem riadnak mindjárt vissza a kósza hirektől; hiányzanak azonban a németek, osztrákok s még inkább a magyarok, a kiktől eddig hangos szokott lenni a Lido.

Én nem tudom nem játszik-e ebben valami politika is közre, hogy Velenczének s általában Itáliának az idén kelletténél rosszabb hirét keltették, de az osztrákok bizonyosan jól jártak vele, mert lapjaik ugyancsak dicsekszenek vele, hogy fürdőik tele vannak s ime! itt is felült az osztráknak a magyar.

Ajánlom tehát első sorban Szerkesztő Urnak, azután többi székesfehérvári földieimnek, kiket ismerni szerencsém van s kik Velencének eddig hiába várt barátai, dr. Vermes ügyvéd urnak, Keresztes Zsiga bátyánknak, a szép Lővinger kisasszonyoknak, ne aggodalmaskodjanak, jöjjenek ide bátran, nem fogják megbánni, mint azelőtt sem bánták meg idejövetelüket sohasem s én merem hinni, hogy még nekem is meg fogják köszönni a valóságot feltáró értesitésemet. Ugylátszik különben, hogy most már nincs ok aggodalomra, mert pár nap óta kezdenek jönni a magyarok is s most már itt van Pichler Elemér az opera tagja családjával, László szabadkai rendőrkapitány s épen ma kaptam értesitést Velence egyik lehivebb látogatójától, dr. Takács Menyhért jászói premontrei prépost ur őméltóságától, hogy ő is pár nap mulva jönni fog s igy abban a reményben, hogy rövid idő mulva a Lido homokján vagy Giacomuzzi apró asztalainál Szerkesztő Urhoz is lesz szerencsém, maradok Szerkesztő Urnak kész tisztelettel

Venezia, 1911. julius 16-án.

igaz hive

Dr. Krécsy Béla.

— **A vármegyei tisztviselők működési pótléka.** Egyik vármegyei közgyülés méltányolva a vármegye tisztviselőinek tiszteletreméltó munkáját, megszavazta, hogy a 20 év óta szolgáló tisztviselők működési pótlékot kapjanak. E méltányos határozathoz ma jóváhagyólag a belügyminiszter is hozzá járult, Igy tehát bizonyos most már, hogy a derék tisztviselők az idei fáradságukért működési pótlékot is kapnak.

— **Öngyilkos aggastyán.** Kőnig Alajos Palotai-u. 10 sz. alatti lakos 85 éves puskamüves folyó hó 15-én, vagyis szombaton délután eltünt fiának, Kőnig Károly késesnek városháztéri üzletéből s többé vissza sem tért. Estefelé keresni kezdték, de eredménytelenül. Másnap reggel az öregember eltünését bejelentették a rendőrségen, ahova még vasárnap délelőtt egy távirat érkezett, mely közölte, hogy *Kőnig Alajos székesfehérvári lakos Adonyban a Dunába ugrott s nyomtalanul eltünt.* Az öngyilkosság okául mit sem tudnak felhozni Kőnig Alajos hozzátartozói, igy életuntságnál egyebet feltételezni nem lehet.

VITA FORRÁS
SÓSKUT

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek köszvény-, hólyag és vesebetegeknek.

Félpohár VITA-forrás a gyomorégést azonnal megszünteti.

A vállalat tulajdonosa:

„CONSUM" kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körut 4. Telefon 10—13:

Kapható: Kovács Pál, Pinkás Zsigmond Fiai, Simon György és Szigethy Testvérek cégénél.

— **Kettős gyilkosság és öngyilkossági kisérlet.** Borzalmas szenzációja van Csákvár községének. Egy bestiális vadságu fiatal ember megölte a bátyját s aztán az édesapját, mely után öngyilkosságot akart elkövetni.

Szüts Sándor csákvári gazdálkodó ma délelőtt 10 óra táján összeveszett a bátyjával, Szüts Jánossal, a ki szemrehányást tett neki azért, mert a gabonáját nem csépelte el. Szüts Sándor annyira dühbe jött e miatt, hogy egy konyhakést keritett s előbb a karján, aztán pedig dulakodás közben az oldalán ugy megszurta a bátyját, hogy az a szenvedett sérülés következtében csakhamar kiszenvedett. Természetes, hogy a borzalmas tett szinhelyén csakhamar csődület keletkezett. A két testvér atyja, Szüts Pál szintén odaérkezett s a szörnyü vértócsában fetrengő fiát látva, végtelen keserüségében a gyilkosra támadt. Egy bottal rá akart ütni a vérengző fiura, a kinek még a kezein párolgott a bátya kiontott vére.

A testvérgyilkos azonban ugy érezte magát mint a fenevad a mikor vérbe szagolt. Az elkeseredett dorgálását hallva még vadabb lett s ugyanazzal a késsel, mellyel bátyját leszurta az apjának esett s több halálos szurást ejtett rajta. Csak mikor az öreg Szüts is összeroskadt, akkor ébredt fel a gyilkosban szörnyü bünének tudatá. Nem birta a napvilágot, a szobába szaladt, kötelet keritett és a gerendára akarta magát felakasztani. Ekkor már a ház körül volt a falu apraja-nagyja, köztük Buján József községi biró is, a ki az ablakon benézve, látta, hogy mire készülődik Szüts Sándor. Bement a szobába, rátette a kezét a testvér- és apagyilkosra s megakadályozta annak harmadik bünét. Szüts Sándort bevitték a községházára s ott őrizet alá helyezték, egyszersmind értesitették a móri járásbiróságot, valamint székesfehérvári vizsgálóbirót, illetve a törvényszéki orvosokat.

Irógépkellékek, irógépszalagok, iró- és karbonpapirok, sokszorositó készülékek elsőrendü minőségben kaphatók Klökner Péternél Székesfehérvár.

— **Vizbefult fiu.** Fekete Lajos 16 éves dunapentelei fiu tegnap délután az édesapja lovait usztatta a Dunában. A fiu szorgalmasan lapátolta a vizet a lovakra, azonban munkája közben a hatalmas folyam árja elkapta és ugy elsodorta, hogy a szerencsétlen ott lelte halálát a Duna hullámaiban.

00000411

— **Csalárd bukás miatt letartóztatott ruhakereskedő.** A helybeli rendőrség Turmann József Nárdor-utcai csődbement ruhakereskedő ellen már régebben meginditotta a nyomozást és a kihallgatások alapján tegnap délben Simon Sándor h. rendőrfőkapitány csalás és csalárd bukás cimén letartóztatta a nevezett kereskedőt. Egyenlőre nem konstatálhatunk többet ennél a ténynél, de annyi bizonyos, hogy alapos indok nélkül a rendőrség nem tartóztatta volna le Turmann Józsefet. A későbbi büntető eljárás során majd ki fog derülni, hogy miféle rossz fát tett Turman József a tüzre s hogyan hozott kellemetlen helyzetbe olyanokat, a kik üzleti tisztességében bizva, nála bevásárlásokat tettek. A letartóztatást a kir. törvényszéki vizsgálóbiró fentartotta s Turmann Józsefet ma délben már átt is vitték az 57-es konflison a kir. ügyészség fogházába.

— **A kondás boszuja.** Bleyer Jenő polgárdii bérlőnek csinos kis summát képviselő kondáját legeltette tegnap délután Bázs Vazul kondás. A t. sertések kitünő étvággyal fogyasztották a hatalmas gömbölyü asztalon feltálalt ételeket s mikor már jóllaktak, finnyás módon csemegét keresgélve odébb odébb álltak, egyik helyről a másikra. Amint ugy mentek, mendegéltek egyszercsak egy magas vasuti töltés előtt találták magukat. A kondás azonban ugylátszik nem tudta hogy mire jó az a vasakkal megerősitett föld, hányás, mert anélkül, hogy körültekintett volna felhajtotta rá az egész hizó társaságot. De ugy látszik a fehérváriakra fütyülő balatoni vasut sem sokat törődik a Bázs Vazul sertéseivel, mert éppen ebben az időben tartotta kedve Börgönd felől a Balaton felé gurulni. Vazul kondás amint az ördöngős masinát meglátta, mindjárt sejtette a megvasalt földhányás jelentőségét is. Rögtön hozzálátott a konda leterelésére, de bárhogy ügyeskedett is, egy malacot — épen a legszebbiket — mégis elgázolt a vonat. Leirhatatlan volt Vazul kondás dühe. Azonnal boszut fogadott s elhatározta, hogy felboritja a vasutat ha visszafelé jön. A szerencsétlen román ugyanis azt hitte azzal a havasi fejével, hogy este 7 órakor ugyanaz a vonat fog visszafelé jönni. Nem vesztegette tehát az időt, hanem hozzálátott kieszelt boszujának a végrehajtásához. Az összes nagyobb köveket, melyeket a közelben talált, mind felhordta a töltésre s ott keresztbe rakta. Azután felmászott az egyik fára és onnan leste, hogy a vonat hogyan bukfencezik keresztül a köveken. Nem sokára jött is a vonat s a román kondás már biztos volt benne, hogy megboszulta az elgázolt siskát. A vonatvezető azonban észrevette a köveket és még mielőtt baj lett volna, megállitotta a vonatot. Ekkor nézett ám nagyot a kondás. Lemászott a fáról és odament megnézni, hogy miért nem sikerült a boszuja. Alig hogy odaért azonban a vonathoz, rögtön fülönfogták őkelmét és bevitték a polgárdii csendőrőrsre, ahonnan behozták a helybeli kir. ügyészség fogházába. Bázs Vazul még most is azt mondja, hogy ha kiszabadul a fogságból, majd mégis megboszulja az ártatlan tarkafarku malacot.

— **Fejberugta a ló.** Kléber József seregélyesi lakos (szőllőhegy) vasárnap rendes szokása szerint estefelé kiment az istálóba, hogy megfejje a tehenet. Fejés közben a háromlábu fejőszék felbillent és Kléber hanyatt bukott, egyenesen a tehén mellett álló ló alá. A máskor szelid paripa a váratlan és szokatlan zajtól megijedt és rugdalózni kezdett, miközben a lábai alatt fekvő Klébert Józsefet életveszélyesen megtiporta. Klébert beszállitották a Szent György kórházba, hol sebeit összevarták.

Ha irógépet venni, vagy becserélni akar mindenek előtt forduljon Klökner, Péterhez Székesfehérváron, mert sehol jobban és előnyösebben nem vásárol.

— **Megszurkált házaspár.** Szabó Pál falubattyáni lakos tegnap este kissé pityókos állapotban botorkált hazafelé a csárdából. Mikor belépett a konyhája ajtaján, miként ő mondja, az ajtó mögül két férfi ugrott elő és megszurkálták. A zajra kifutott a felesége, hogy férjének segitsen, de a feldühödt emberek őt is összeszurkálták. Mind a kettőt beszállitották a Szent György kórházba.

— **Baleset.** Fléhner József polgárdii lakos 18 éves munkás tegnap a polgárdii kő és mésztelepen dolgozott. Egyéb munkája mellett ő szokta a gépeket megolajozni. Tegnap, mikor a gépész parancsára ismét olajozott, olyan vigyázatlan volt, hogy a mutatóujját a fogaskerék elkapta és tövéből leszakitotta. A szerencsétlenül járt munkás sebét a Szent György kórházban kötözték be.

— **Tüzek a vidéken.** Nyékpettend pusztán tegnap délután Luczenbacher Miklós földbirtokosnak vasuti sinpár mellett elterülő földjein 633 K értékü gabona keresztek égtek el. A tüzet állitólag a vonatból kipattanó szikra okozta.

Gróf Zichy János Seregélyeshez tartozó Hypolit pusztáján 2723 K értékü learatott gabona égett el. A tüz keletkezése miatt 30 munkást feljelentettek.

Ujonnan épült 5 szobás modern uri lakás, zárt folyosóval, fürdő és cselédszobával a lakás előtt szép kis kerttel, Várkörut 43 szam alatt (a Petőfi-utcával szemben) kiadó.

Szerkesztői üzenet.

Többeknek. Örömmel értesitjük, hogy Saára Gyula dr. polgármester balesete nem volt sulyosabb természetü. Amint a kocsi magával hurcolta, több zuzódást szenvedett kezén és lábán, a ruhája is összetépődött de másnap szombaton már résztvehetett a zirci apát temetésén s azóta is rendesen végzi napi teendőit.

K. B. Venezia. Üdv a bájos, édes Venziának, valamint önnek is kedves tanár uram. Bizony fáj a szivem a mult után. De !... éhes farkasok csikorgatják a fogaikat a vesém körül, a barátaim azt hiszik, hogy legalább annyival tartozom a reményeimnek, hogy itthon őrizzem őket s ne a Lido üde hullámai közül s a sárga homokba ásva magamat várjam a bizalom megnyilvánulását. De hát reméljük, lesz még Csicsón bucsu!

Valódi
Aspirint
vásárolunk eredeti
Tablettákban
20 dbr. K. 1.20.
Minden Tablettára az ASPIRIN szó van rábélyegezve.
Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld u. Leverkusen b. Mülheim a Rhein

ZILZER MANÓ
férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Szőgyeny-Marich-utca.
Állandóan nagy raktáron mindenféle
férfi-, fiu- és gyermekruhák
ugyszintén
papi öltönyök, Ferenc József-kabát, köpenyek (havelok) bőrkabátok, utazóbundák, raglan-felöltők, kabátok.

Üzlet átvétel.
Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy Vadász Antalnak Székesfehérvárott, a Nádor-utca 5 sz. alatt levő **rövidáru és férfi-divatáru üzletét** átvettem és azt a mai naptól, saját cégem alatt fogom vezetni.
Amidőn még bátorkodom megjegyezni, hogy üzletemeta legujabb divatáruk beszerzése által, a mai kor igényeinek megfelelőg berendezem, a nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve vagyok
kivaló tisztelettel
Nofitzer János.
A raktáron levő áruk, olcsón kiárusittatnak.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000412